

16. fejezet

A minisztérium költségvetési-műszaki és igazgatási-jogi képviseleti tevékenysége

Verebélyi Imre

16.1. A Költségvetési (Közgazdasági) Főosztály és a Műszaki Főosztály tevékenységének fő irányai

A pénzügyi erőforrásokkal és az anyagi-műszaki feltételekkel foglalkozó főosztályok 1989-ben még a régi típusú gazdálkodási rendszerben működtek. 1990 közepétől – a valódi piacgazdaságra való áttérés kezdetétől – tevékenységükben fokozatosan megjelentek a piaci típusú „kiszerezési módszerek”. A minisztérium mint állami költségvetési szerv az első kormányzati ciklusban viszonylag nagy szabadsággal vehetett igénybe piaci módszereket. Ezen tevékenységük elé a korabeli jogszabályok bizonyos korlátokat állítottak, de a kormányzat még nem építette ki a nyugati államokra jellemző államkincstári rendszert, a korabeli versenytárgyalások meghirdetésénél és elbírálásánál még nem létezett a nyugati típusú közbeszerzési rendszer. Az átmeneti korra vonatkozó jogszabályokat a két főosztály szakszerűen és összességében jogszerűen hajtotta végre.

A *Közgazdasági Főosztály* a költségvetéssel kapcsolatos tevékenysége körében tervezési, lebonyolítási és év végi beszámolási (zárszámadási) kérdésekkel foglalkozott. Az éves tervezés során a minisztériumon belül összesítette a szakmai feladatokkal megfelelő arányban álló pénzügyi igényeket, illetve egyeztető tárgyalásokat folytatott a Pénzügyminisztériummal (a továbbiakban: PM) a fejezet költségvetési előirányzatairól. A Közgazdasági Főosztály az éves fejezeti előirányzatok összeállításánál a PM által adott előzetes keretszámokon belül előbb a minisztériumi szervekkel egyeztetett. A főosztály a BM fejezet keretszámainak a PM-mel való egyeztető tárgyalásokon szakszerűen és meggyőzősre törekedve képviselte a minisztériumot.

A BM és az annak szervein belüli költségvetési egyeztetést segítette, hogy a belügyminiszter 1991-től elvárta azt, hogy minden vezető beosztású munkatársnak az egyes minisztériumi döntések megalapozásánál szolgáló szakmai érvrendszer mellett fel kell tárni a költségvetés alakulására hatást gyakorló pozitív és negatív hatásokat. Ami azt jelentette, hogy már a jogszabálytervezetek, jelentősebb döntések előkészítésekor be kellett mutatni a megvalósítás várható költségvetési igényét.

Az Országgyűlés által megalkotott törvény alapján a főosztály elkészítette az összevontan jóváhagyott címek és fejezetkezelésű előirányzatok lebontását. A főosztály összeállította

az éves pénzellátási terveket, bonyolította a havi pénzellátást. Év közben közreműködött a kormány számára készülő azon minisztériumi előterjesztés előkészítésében, amely a folyó évi többletfeladatok elismerésére pótlólagos támogatást igényelt. Az év végét követően – az intézmények beszámolóí alapja – összeállította a fejezet költségvetési zárszámadását. Összességében az elmondható, hogy a BM költségvetési előirányzatai a nemzetgazdaság és az államháztartás 1990–1994 közti lehetőségeihez mérten kedvezően alakultak.

A főosztály intézte a minisztérium és szervei létszám- és bérghelyzetét. Felmérte a személyi állomány nagyságát és bérhelyzetét. Közreműködött a minisztérium és háttérintézményeinek csökkentésében. (1990. augusztus 1-je és 1991 decembere között a minisztérium hivatali szerveinek létszámát 748-ról 635-re csökkentették.) A megörökölt háttérintézmények (Gazdasági Igazgatóság, Jóléti Intézmények Igazgatósága, Számviteli és Nyugdíj-megállapítási Hivatal, Központi Kórház és Intézményei, Kormány Kiemelt Objektumok Igazgatósága, Beruházási Iroda, Központi Beszerzési Iroda, Adatfeldolgozó Hivatal, Rendészeti Szervek Kiképző Központja, BM Kiadó, Menekülteket Befogadó Alломás) 6432 fős létszámát 5851 főre csökkentették, az így felszabadult 694 létszámot a területi rendőri szolgálatokhoz csoportosítottuk át. Megkezdjük a központi háttérintézmények és az Országos Parancsnokságok szervezetkorszerűsítési munkáit. A főosztály javaslatokat tett a bérfejlesztésekre, jutalmazásokra fordítható pénzügyi keretekre vonatkozóan. Vizsgálta a bérmegetakarítás lehetőségeit.

A főosztály közreműködött a társadalombiztosítási járulék tárgyában a rendvédelmi szervek által megkötendő megállapodások előkészítő munkáiban. A polgári alkalmazottakat foglalkoztató szervek 1994-ben központilag még a főosztályon keresztül számoltak el a társadalombiztosítási járulékról, a következő évben az érintett szervek ezt már saját maguk végezték.

A főosztály munkatársai részt vettek a minisztérium költségvetési fejezetéhez tartozó költségvetési szervek *Gazdálkodási Szabályzata* és a módosítások előkészítésében. A módosítások közül kiemelkedő az 1994. évi módosítás, amely a tárcánál megszigorította a költségvetési szervek pénzeszköz-befektetési rendjét.

Ennek többek közt az volt az egyik előzménye, hogy a főosztály két éven át „problémamentes” szerződéses kapcsolatban állt a Lupis Brókerház Részvénytársasággal. A mai Kincstár-típusú szervezetet a Pénzügyminisztérium jóval később állította fel, emiatt a tárcánál lévő és még nem lekötött pénzeszközök bizonyos „piaci típusú” használatát az akkori jogszabályok nem tiltották, a szabad pénzt „dolgoztatva” kiegészítő bevételekhez juthatott a minisztérium. Mivel a kormány nem emelte meg a rendszerváltoztatáson dolgozó minisztériumi hivatalok köztisztviselői alacsony béreit, ezért ezek „kiegészítéseként” a piaci bevételt a miniszter kiegészítő jutalmazásra tudta fordítani. Sajnos később, 1993 szeptemberében a pénzügyeseink olyan szerződést kötöttek, amelyben megbízták a brókerházat, hogy 100 millió forint névértékben vásároljon a BM számára kötvényt, és annak magas kamataiból adjon vissza pénzt a BM-nek. Amikor elterjedt az a hír, hogy a brókerház más ügyletei miatt megbukhat és felszámolhatják, 1994 elején a minisztérium Közgazdasági Főosztálya és a gazdasági területre specializálódott Ellenőrzési Főosztálya megvizsgálta az ügyet. A belső vizsgálat során gyanú merült fel arra, hogy a brókerház a szerződés megkötésekor a BM-ből átvett *100 millió forintért nem kötvényeket vásárolt*. A brókerház a minisztérium felszólítására sem tudta igazolni a kötvény megvásárlását, a BM pénzével pedig a kikötött határidőben nem tudott elszámolni, ezért alapossá vált a gyanú, hogy a bró-

kercég a százmillió forintot saját céljaira fordította. Emiatt közigazgatási államtitkárként felkértem a Pénzügyminisztériumból a BM-be nem sokkal korábban áthozott közigazgatási helyettes államtitkárt, Thuma Józsefet, hogy készítse elő az esetleg felmerülő kárunk megtérülését segítő lehetséges intézkedéseinket. Az akkori országos rendőrfőkapitánynál, Pintér Sándor rendőr altábornagynál sikkasztás alapos gyanúja miatt feljelentést tettem, és kértem a nyomozás megindítását.¹ E fellépésre a „hitelező” brókerház a BM részére jelzálogjogot jegyeztetett be olyan nagy értékű ingatlanára, amelyből visszafizetésének elmaradása esetén a minisztérium valamennyi követelését ki tudta elégíteni. A BM-nek – eltérően más tárcáktól – sikerült kimentenie a pénzt, ezt követően minden hasonló típusú kihelyezést felfüggesztettük. Azonban az világossá vált, hogy állami költségvetési szerv nem lehet jól nyereszkeskedő piaci megbízó, és bukás esetén nem a „saját pénzt”, hanem a közpénzt veszíti el.

Az első kormányzati ciklus végére a Belügyminisztérium területén 5700 fő köztisztviselő dolgozott, akiknek bérebeállási szintje átlagosan 81%-os volt, az átlagos bérlemaradás 8193 Ft / fő / hó. A köztisztviselői törvény illetménytáblázata 1995. január 1-jei bevezetéséhez 800 millió forint költségvetési többlettámogatásra volt szükség. A többlettámogatás rendezésére a BM az 1995. évi költségvetési törvény javaslatának előkészítésekor 1994 második felében próbált javaslatot tenni. A főosztály számos pénzügytechnikai tevékenységét e könyv rövid fejezetében nem lehet részletezni.

Kiemelést érdemel, hogy a főosztályvezető Rubicsek Sándor nagy szakmai felkészültséggel és ritka pénzügyi leleményességgel irányított. Szakmai elismertségét bizonyította az is, hogy a brit Know-How Found felkérte, hogy külföldi rövid tanulmányútjai és beszerzett nyugati anyagok alapján magyar nyelvű könyvet írjon, amelyet 1995-ben meg is jelentettek.² A főosztályvezetőnek a minisztériumnál végzett jó munkáját bizonyítja, hogy két év után a miniszterelnök kinevezte a kormányzat Központi Számvevőségi Hivatala elnökének. A főosztályáról többek közt kiváló teljesítményt nyújtott Komlósi Ferencné. A főosztály háttérintézményénél a Számviteli, Adatfeldolgozó és Nyugdíj-megállapító Hivatalban pedig többek közt Andó József végzett elismerésre méltó munkát.

A *Műszaki Főosztály* négy nagyobb feladatcsoportot látott el. Végezte a beruházásokkal és a beszerzésekkel kapcsolatos feladatokat. Intézte a műszaki fejlesztési és energetikai ügyeket. A neki alárendelt Jóléti Igazgatóság bekapcsolásával gondoskodott a belügyi üdülőhálózat fenntartásáról. Működtette a belügyi kórházat és szanatóriumot, szervezte a belügyi egészségügyi ellátást. A főosztály a négy nagyobb feladatcsoport mellett számos egyéb anyagi-technikai ügyben is eljár.

A főosztály fontos gazdasági feladata volt, hogy a hivatal régebbi költségvetési, beruházási és beszerzési tevékenysége mellett és helyett a rendszerváltozás következtében lehetővé lett „piaci típusú” beruházási és beszerzési munkamódszereket alkalmazzon. A főosztálynak lehetősége volt arra, hogy a piaci cégek számára versenytárgyalásokat hirdessen meg, és megszervezze az elfogulatlan bírálati tevékenységeket. Ezek alapján kiválaszthatta a pénzügyi és minőségi szempontból legkedvezőbb ajánlatot tevő piaci céget, azzal a BM-nek megfelelő (keret)szerződések megkötésére tett javaslatot felsőbb vezetőiknek. Az így végzett beruházási és beszerzési feladatok közt említhetők: a járműbeszerzések és a járművek

¹ Lásd: a főkapitánynak írt levelet a 3-281/94 minisztériumi iktatási számon.

² RUBICSEK Sándor (1995): *A minőségi ugrás lehetséges iránya a közigazgatásban*. Budapest, BM.

üzemeltetése, javítása; a minisztériumi szolgálatok egyenruházatával és fegyverzetével kapcsolatos feladatok; az információtechnológiai eszközök beszerzése, a helyiségek, az irodák és más berendezések biztosítása.

A *belügyi rendelkezésű lakások beszerzése, elosztása és üzemeltetése* az 1990 előtti időszakból megöröklött feladatkör volt. A főosztály részt vett a szolgálati lakásokra vonatkozó magasabb szintű jogforrások előkészítésében. Az új jogszabályok minisztériumi végrehajtásának folyamatában elkészítette a belügyi lakáskonceptiót, állásfoglalásokat adott ki lakásépítésekre és eljárt a lakásvásárlások ügyeiben, gondoskodott a minisztériumi szétosztandó lakások megfelelő elosztási rendszerének működtetéséről. (A szolgálatilakás-beszerzések éves pénzügyi kerete 1992 után fokozatosan csökkent. 1992-ben a főosztály 325,3 millió forint költségvetési pénzeszközzel rendelkezett, az OTP Ingatlan Rt.-től 58 lakást vásárolt.)

A főosztály a neki alárendelt igazgatóságon keresztül *gondoskodott a kiemelt kormányzati objektumok üzemeltetéséről* (így a köztársasági elnök, a miniszterelnök által használt állami lakásokról, a kormányzati rendezvénytermekről stb).

A *műszaki fejlesztési és az energetikai feladatcsoportban* a főosztály működtette a BM Műszaki Fejlesztési Tanácsát, részt vett tárcaközi bizottságokban, bekapcsolódott az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottsághoz benyújtott pályázati témák elbírálásába. Együttműködött az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium Hadiipari Hivatalával a hazai védelmi ipar kifejlesztésének (továbbfejlesztésének) ügyeiben.

A főosztály kidolgozta a minisztérium *energiagazdálkodási és környezetvédelmi tevékenységének* stratégiai elveit. Energetikai vállalattal tárgyalt a hatékonyabb energetikai átalakítások finanszírozásáról és kivitelezéséről.

A főosztály az alárendeltségébe tartozó Jóléti Intézmények Igazgatóságának közreműködésével gondoskodott az ország legszebb részein található *belügyi üdülőkészítési programról*. Szervezte a volt szocialista országok belügyminisztériumainak egy részével a külföldi csereüdültetési programot. Az igazgatóság számos egyéb – most nem részletezhető – jóléti tevékenységet látott el.

A Közgazdasági Főosztály és a Műszaki Főosztály együttesen felelt két kiemelten fontos ügyért: a BM Központi Kórház és a Hévízen lévő gyógyfürdő és szanatórium finanszírozási és beruházási ügyeiért. A kórházügyben még 1991-ben a Népjóléti Minisztérium egészségügyi szervezésben komoly szaktudással rendelkező közigazgatási államtitkára az akkori koncepcionáló jellegű kétoldalú megbeszélésen felvetette, hogy meg kellene vizsgálni, miként lehetne belátható időn belül integrálni a belügyi, a vasutas és az építkezés befejezése után a honvédségi központi kórházakat, azok szanatóriumait. Akkor ehhez hozzátettem, hogy a vizsgálatba – ha ilyen kormányzati szinten megindulna – be kellene vonni az állami vezetők kórházát, a Kútvölgyi Állami Kórházat is. Az egy kórházban való összevonásra az adott volna lehetőséget, ha a Honvédkórház XIII. kerületi nagy telephelyén épületbővítés történt. A XIV. kerületben és a XII. kerületben lévő belügyi kórházrészlegek, a XIII. kerületben lévő MÁV Kórház kiköltözése után a felszabaduló ingatlanok jó áron való értékesítéséből befolyt nagyobb pénzösszeget az új központi állami kórház kialakítására lehetett volna fordítani. Kormányzati szinten azonban nem indult be ilyen előkészítő vizsgálat. A Kútvölgyi Kórházról elterjedt, hogy arra állítólag a Népjóléti Minisztérium orvosi egyetemi kórházként tart igényt. A BM és a HM nem tudta eldönteni, hogy melyik tárca nevezze majd ki az összevont nagy kórház főigazgatóját. A megfelelő kormányzati döntés esetében megnyugtató módon megoldható lett volna az integrált kórház vezetési rendje.

Például úgy, hogy a határozott idejű vezetői kinevezési rendben egy ciklusban az integrált területek egyike adta volna a főigazgatót, a következő ciklusokban pedig a többi területről jöhetett volna a főigazgató. Az adott ciklus főigazgatójának helyetteseit szintén a többi terület jelöltjeiből lehetett volna kiválasztani. Az integrált kórház főigazgatója felett olyan felügyelő tanács működhetett volna, amelynek tagjait az érdekelt minisztériumok delegálják, akik esetleg a szolgálati ágak nagyságához igazodó súlyozott arányú szavazatokkal rendelkeznek. Össze lehetett volna egyeztetni azt is, hogy az orvosok egy része katonatiszt, a másik része civil közalkalmazott volt.

A Műszaki Főosztályt Lantos András összességében jól vezette. A civil főosztályvezető szakszerűen és alapvetően szabályszerűen járt el. A főosztály két osztályra tagozódott, és négy, illetve öt háttérszolgálat közvetlen irányításában vett részt. A minisztériumi hivatalban kiemelendő tevékenységet végzett Tar József és Szalai István. A legjobb háttérintézményi vezetők közé tartozott Heffenträger József gazdasági igazgató. Mellette többek közt elismerésre méltó munkát végzett Szabóné Jóföldi Mária, aki a szolgálati lakásügyeket intézte.

A Költségvetési Ellenőrzési Főosztály 1990 második felétől a gazdasági helyettes államtitkár közvetlen alárendeltségébe tartozott. Boross Péter belügyminiszter a Költségvetési Ellenőrzési Főosztályt 1992. január 1-jei hatállyal kivonta a gazdasági helyettes államtitkár alól, azt a közigazgatási államtitkár közvetlen alárendeltségébe helyezte. Ezáltal a gazdasági ellenőrzés szervezetiileg és az ellenőrzési felfogásrendet tekintve eltávolodott és függetlennedett az általa ellenőrzendő Közgazdasági és a Műszaki Főosztálytól, azok felső vezetőjétől, a gazdasági helyettes államtitkártól.

Az ellenőrzésekkel foglalkozó főosztály gazdasági tárgykörű ellenőrzési feladatkörében témavizsgálatokat, átfogó gazdasági vizsgálatokat, valamint céllenőrzéseket végzett. A témavizsgálatok legtöbbjét és az átfogó vizsgálatokat éves ellenőrzési terv keretében végezték. Az év közben beérkező bejelentésekre panaszok tárgyában előre nem tervezhető céllenőrzéseket és ennél szélesebb körű témavizsgálatokat tartottak.

A gazdasági céllenőrzésekkel foglalkozó főosztály – felkérésre – részt vett (részt vehetett volna) a minisztériumban és annak szerveinél lefolytatandó komplex ellenőrzésekben. (A komplex ellenőrzés egyrészt az ellenőrzött szerv szakmai munkáját, annak a szakmai funkciói eredményes és jogszerű megvalósítását vizsgálja, másrészt a komplex ellenőrzés kiterjed a szakmai funkciók pénzügyi-gazdasági feltételeire, személyzeti-munkaügyi és igazgatási [ügykezelési] vonatkozásaira.) Az ország belbiztonsága szempontjából fontos Országos Rendőr-főkapitányságon viszont négy év alatt *nem tartottak komplex ellenőrzést*. A miniszter közvetlen alárendeltségébe tartozó ORFK-nál a minisztérium Rendészeti Hivatalának szakmai ellenőrzéseket végző szervezeti egysége is tartózkodott attól, hogy az éves ellenőrzési tervben komplex vizsgálat elrendelésére tegyen javaslatot. Mivel a Rendészeti Hivatal, az ORFK közvetlenül a miniszterrel volt alárendeltségi kapcsolatban, nem ismerem a komplex vizsgálatról való tartózkodást kiváltó okot.

A Költségvetési Ellenőrzési Főosztály 1992-ben az előző évekhez képest kétszer több pénzügyi-gazdasági ellenőrzést tartott. (Az 1991-ben végzett 13 vizsgálatnál szemben 1992-ben 28 ellenőrzést hajtottak végre.) Többek közt vizsgálták: a Kormány Kiemelt Objektumok Igazgatóságát, a BM Duna Palotát, egy városi rendőr-főkapitányság felújítási és bővítési munkálatait, a Köztársasági Őrezredet, a rendőrség gazdaságvédelmi felderítő munkáját, a helyi önkormányzatoknak nyújtott éves címzett és céltámogatások kérdéseit. Részt vettek

a BM Állami Néesség-nyilvántartó Hivatal vizsgálatában. 1993-ban sikerült tovább növelni az 1990–1991-ben még túl kevés ellenőrzések számát és minőségét. Az 1992. évi megduplázódott (28 db) vizsgálathoz képest 1993-ban a főosztály 44 ellenőrzést hajtott végre. Ezen mennyiségen belül átfogó költségvetési téma- és céllenőrzések, valamint utóellenőrzések szerepeltek. Jóváhagyott *éves pénzügyi ellenőrzési tervnek* megfelelően vizsgálták: a Műszaki Főosztályt és annak alárendeltségében működő két Beruházási Irodát, a Gazdasági Igazgatóságot, a Jóléti Intézmények Igazgatóságát, a Központi Kórházat és intézményeit; az Államigazgatási Főiskolát, a Rendőrtiszti Főiskolát, a Magyar Közigazgatási Intézetet. A főosztály ellenőrzött továbbá tíz Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálatot, három Köztársasági Megbízotti Hivatalt, a következő évre áthúzódó feladatként a Határőrség Országos Parancsnokságát és a Polgári Védelem Országos Parancsnokságát, a Közgazdasági Főosztályt és a közvetlen alárendeltségében működő Számviteli és Nyugdíj-megállapító Hivatalt. A főosztály az éves terven felül 16 cél- és témavizsgálat lefolytatására kapott belügyminiszteri, illetve közigazgatási államtitkári egyedi utasítást.

1994 a kormányváltás éve volt. Emiatt 28-ra csökkent az éves ellenőrzések száma. De a főosztály is feladatul kapta, hogy a belépő új belügyminiszternek készítse el az előző ciklus ellenőrzési jellemzőit, 1994 második felének, valamint az 1995. évnek a várható ellenőrzési kihívásait összefoglaló anyagot. E dokumentum megállapította, hogy az ellenőrzött szervek döntő része szabályszerűen gazdálkodott. Több szerv esetében viszont kifogásolta például a számviteli törvény, a befektetésekről szóló jogszabályok egyes rendelkezéseinek megsértését. Az összegzés megemlítette az anyagkezelési és az anyagnyilvántartási feladatok gondatlan intézését, a bizonylatok hanyag kezelését, a belső ellenőrzések elmaradását.

1994-ben ellenőrizték a Tűz- és Polgári Védelmi Országos Parancsnokságot, több köztársasági megbízotti hivatalt, a TÁKISZ szerveit. Az ORFK éves költségvetése helyett a következő kormányzati ciklus közigazgatási államtitkára – minisztere egyetértésével – átfogó ellenőrzést rendelt el, amelyet viszont az 1995. évre ütemeztek át.

A témaellenőrzéseknek *két érzékeny területe* volt. Az első azzal az üggyel függött össze, hogy a Menekültügyi és Migrációs Hivatal Debrecenben a szovjet katonai létesítmények felhasználásával egymilliárd forint tényleges költséggráfordítással ezer főt meghaladó befogadókapacitású állomást hozott létre. Az ellenőrzések megállapították, hogy ez a befogadóállomás a jelentős költséggráfordítás ellenére akkor már nem volt alkalmas a Magyarországon lévő menekültek befogadására. A korabeli menekültek ide nem voltak áttelephetők. A debreceni nagy tábor tartalékként való megőrzését költségesnek és észszerűtlennek tartották, a lakatlan épületek állaga rendkívül gyorsan romlott. Ezért az ellenőrzést végző Műszaki Főosztály, valamint a Költségvetési Ellenőrzési Főosztály javasolta, hogy sürgősen dönteni kellene a tábor más irányú hasznosításáról.

A másik érzékeny területről, az úgynevezett „Rendőrpalota” építéséről 1994 első felében a hivatalban levő új belügyminiszter szóbeli és írásos tájékoztatást kért. Az ORFK–BRFK–TPVOP új székházának felépítésére az ORFK és a Postabank kötött szerződést. Az első kormányzati ciklusban sikeresen fejlődő magyar bank a rendőrségtől átvett értékes belvárosi és budai ingatlanokat, ennek fejében vállalta, hogy a XIII. kerületben – világhírű magyar tervező tervei alapján – egy épületbe integrált rendészeti székházat építtet fel a pályázaton nyertes kivitelező konzorciummal.

1994 első felében az új miniszter tájékoztatására feljegyzés készült a tárca legjelentősebb folyamatban lévő ügyeiről, így a rendészeti szolgálatok székházügyéről: ebben a minisztérium

gazdasági ügyekben eljáró főosztályai felhívták a figyelmet arra, hogy a székház kivitelezésének megkezdéséig tisztázni kellene az épület majdani beköltözhetővé tételéhez még szükséges finanszírozási háttér megoldandó kérdéseit (például azt, hogy kell még 2–2,5 milliárd forint, az épület szakmai célját megvalósító végleges felszerelés pedig mintegy 5 milliárd forintba kerül, mindegyre a pénzügyi fedezet nem állt rendelkezésre). A feljegyzés sürgette, hogy legkésőbb július végéig kormányzati szintű döntést kell hozni a székház üzembe helyezéséhez. Menet közben a rendészeti székházba beköltöztetendő Polgári Védelem Országos Parancsnoksága helyére a fővárosban székelő Pest Megyei Rendőr-főkapitányságot jelölték ki, így a székház tisztán rendőrségi célú épület lett. A „Rendőrpalota” költségigényes megépítésével megkezdődött az a beruházási folyamat, amely eredményeként a rendőrszékház korábban leromlott környékén világcégek által használt nivós további üvegpalaták épültek fel. Közel harminc év múlva a korabeli ellenzők is büszkék lehetnek a világszínvonalon álló épületegyüttesre, benne a „Rendőrpalotára”.

16.2. Igazgatási Főosztály, Jogi Képviselési Főosztály

A Közigazgatási Államtitkári Hivatal jogutód szerveként 1992-ben jött létre az *Igazgatási Főosztály*. Ebben az évben mintegy 20%-os létszámcsoökkentés után letisztított profillal kezdte meg a munkáját.

A főosztály állította össze a minisztérium féléves munkaprogramját és az átfogó ellenőrzések tervét. Havi határidő-figyelőt működtetett, elősegítve a minisztériumi feladatok pontos végrehajtását és a késedelmek számonkérését.

Programszervezési feladatok körében a munkatársak évente több mint félszáz minisztériumi szakmai rendezvény, értekezlet ügyviteli előkészítésében vettek részt. A központosított sokszorosító több millió lapnyi másolatot készített. A Programszervezési és Nyilvántartó Iroda olyan fontos értekezletek megszervezésében vett részt, mint a tárca havi-kéthavi közigazgatási államtitkári értekezletei, a regionális köztársasági megbízottjainak értekezletei, a hatpárti, szakértői szintű egyeztetések.)

Az Ügyfélszolgálati Iroda munkatársai évente kétezer-nél több ügyfelet fogadtak, és 5–7 ezer írásos beadványt vettek át. Az ügyfelek többek közt főleg a belügyi kárpótlással, a nyugdíjhátrányokkal, a pártállami fogva tartások igazolásával kapcsolatos kérélmeket nyújtottak be. Több esetben a BM-nél adták be a helyi önkormányzatok munkájával kapcsolatos beadványokat, valamint a rendőri intézkedésekkel összefüggő panaszait. Számos beadvány érkezett az idegenrendszettel, a menekültügygel, a honosításokkal, az állampolgársággal és a rehabilitációval kapcsolatos ügyekben.

A főosztály felülvizsgálta az aktualitásukat veszített belső normatív rendelkezéseket, kezdeményezte a *belső normák deregulációját* (hatályon kívül helyezését).

1991-ben a miniszter döntése szerint létrehozták a BM Ügyeletet. Közvetlen számító-gépes információs kapcsolatot építettek ki a rendészeti szervek országos parancsnokságainak ügyeleteivel, valamint a köztársasági megbízotti hivatalokkal. A BM Ügyelet soron kívül tájékoztatta a minisztérium illetékes vezetőit a rendészeti szervek által jelentett rendkívüli eseményekről. Az ügyeleten keresztül a vezetők napi tájékoztatást kaptak a sajtó, a rádió és a tévé belügyi vonatkozású fontosabb híreiről.

A hagyományos ügyvitelszervezési feladatokhoz tartoztak a tömeges ügykezelési és irattározási ügyek.

A főosztályvezetői feladatokat a tárcán belüli egységes megítélés szerint Lada Ferenc magas minőségi színvonalon látta el.

A Jogi Képviselési Főosztály önálló egységként 1991 februárjában kezdte meg működését.

Fő tevékenységi körét a Belügyminisztérium polgári peres eljárásokban történő képviselése képezte. Az első ciklus tapasztalatai szerint a jogi képviselési munka fejeketszintű ellátásából keletkezett az a hátrány, hogy az ügyek intézése eltávolodott a keletkezésük helyétől. A hátrányt meghaladó előny volt viszont, hogy az évente mintegy ezer ügyben szakmailag valóban profi képviselést lehetett ellátni. Egyes azonos ügytípusokban nem ritkán előfordult, hogy a megyei bíróságok ugyanazon anyagi jogszabályok mellett teljesen eltérő tartalmú ítélezést folytattak. A központosított perképviselet lehetővé tette az eltérő megyei ítélezési gyakorlatok alaposabb ismeretét és az azokhoz jól igazodó belügyi perképviseleti munkát. A minisztériumi szintű koncentrációt a főosztály gazdaságosnak tartotta, mivel a minisztériumi jogászokhoz képest a külső ügyvédi megbízások jóval több nagyságrendű kiadást igényeltek volna. (Ellenérvként az is felmerült, hogy a jóval gyengébben megfizethető minisztériumi jogtanácsosok valóban „versenyképesek” voltak a jobban fizetett „külső” ügyvédekhez képest?)

A főosztály évente több mint háromszáz szerződést készített elő, illetve véleményezett. Amikor a hivatali szerv véleményezési feladatokat látott el, előfordult, hogy a szerződést kötő belügyi szervek nem küldték el minisztériumi jogi véleményezésre a szerződéstervezetet. Amikor pedig kikérték a minisztériumi véleményt, akkor a főosztály döntően utólagosan csak tudomásul vehette a szerződéskötő felek által már kialakított kondíciókat. Nagy részben csak a formai ismérvekre korlátozódó véleményezésre volt igény és főosztályi kapacitás.

A jogi végzettségű és szakmailag felkészült főosztályvezető Deák Péter Ferenc 1990 második felében a tűzoltó és polgári védelem ügyeivel foglalkozó hivatali egység vezetője volt, innen áthelyezték a Jogi Képviselési Főosztályra. A főosztályt felügyelő közjogi helyettes államtitkár Zsuffa István sokban segítette a főosztályvezetői munkáját, aki az első kormányzati ciklus alatt nagy munkabírással igyekezett feladatait megfelelően ellátni.